

Proti vrhovom – z znanjem!

Proti vrhovom, Jani Bele,
Planinska zveza Slovenije, 2005

Za menoj je nov vzpon, tokrat literarni. Prebral sem knjigo, ponatis priročnika o hoji in gibanju v gorah *Proti vrhovom*. Prva izdaja je pošla že po treh letih. To lahko pomeni dvojce: ali premajhno naklado ali veliko zanimanje. Menim, da gre za oboje. Knjiga obsega 162 strani; ko jo bralec odloži, je nekoliko razočaran, ker je ture že konec. Škoda, da ni raztežaj ali dva daljša. In se začne spraševati, ali kaj pogrša.

Učna snov zajema skoraj vse. Hojo po »navadnih« markiranih poteh, brezpotju, feratah, plezanje v kopnih stenah, gibanje v gorah pozimi, plezanje v zaledenelih slapovih, gibanje po ledenikih, turno smučanje, bivakiranje, trekking, usnavljanje in napotke za ravnanje pri nesrečah. Poučimo se lahko o hrani, pijači, počitku, načinih gibanja, sestopu, strelji, vremenskih preobratih, ustavljanju zdrsra, plazovih in drugem, kar nam utegne koristiti v gorskem svetu.

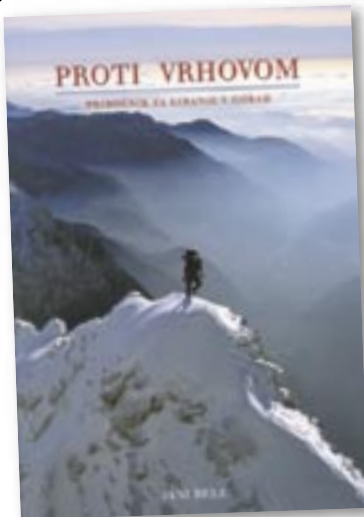
Kljub vsej vsebinski pestrosti pa v nekaterih poglavjih ne bi škodilo malce več podrobnosti. Recimo pri vremenu nekaj besed o znamenjih, ki napovedujejo spremembo. Sicer o tem lahko preberemo v kakšni drugi knjigi (France Bernot: Vremenoslovje za planince, Günter D. Roth: Vremenoslovje za vsakogar), vendar je lepo imeti čim več zbrane na enem mestu. Morda ne v slogu: »Kdor gre avgusta na Triglav brez bunde v ruzaku, je b'k.« kot se je glasilo nič kaj nežen nasvet starega mačka, ki sem si ga zapomnil za vedno. Verjeli ali ne, v današnjim razmeram prilagojeni obliki ga še vedno upoštevam.

Čprav obstajajo priročniki za prvo pomoč in mobilni telefoni, nekaj napotkov za dajanje takojšnje pomoči vsaj pri nekaterih poškodbah ne bi bilo odveč. Naj jih omenim samo nekaj: vrste ran, ustavljanje krvavitve, zvini, zlomi, snežna slepota, zmrzline, opekline, sončarica in morda še kaj.

Še o plezanju v kopni steni. Nekaj malenkosti je, s katerimi se ne strinjам. Ena izmed njih je vrstni red opravlil pod steno pred začetkom plezanja. Praksa kaže, da si najprej nadene mo plezalni pas, nato plezalno opremo. Plezalnike pa obujemo šele takrat, ko začnemo plezati. Torej, drugi ali tretji

v navezi se preobuje, ko pride na vrsto. Le zakaj bi po nepotrebnem trpel v pretesnih plezalnikih?

Vsekakor je nujno, da plezalec obvlada polbičev vozle. Da zna z njim varovati in, če ne gre drugače, tudi »abzajlati«. Vendar bi lahko avtor omenil tudi številne zavorne ploščice, s katerimi danes varujemo v hribih in jih uporabljamo tudi za spuste po vrvi. So celo boljše od osmice. Prešite zanke so danes bolj razširjene od zank, zavezanih s kravatnim vozлом. Poleg tega pa je Pitu Schubertu uspelo dokazati, da se kravatni vozle v določenih razmerah razveže!

Kateri letni čas je Janiju Beletu najljubši, postane jasno v poglavju *V gorah pozimi*. V njem se je avtor z užitkom razpisal in nam razkril svoje bogato znanje. Morda ne bo komu ob pestri izbiri derez zdelo škoda papirja za opis sekanja stopinj v led, češ, to je vendar preživeto. Če pa bo ravnal tako kot dva obetavna »gumpca«, ki sta pridrvela pod Ojstrico, odločila nahrbtnika z derzami vred, ker se je sneg zelo pripravno vdiral malo čez gležnje, in nadaljevala v slogu »light is right«, se bo morda spomnil na sekanje stopinj na strani 83! Ko sta namreč mladca prišla na zgornjo tretjino pobočja, se je sneg strdil, tu in tam pa prešel v led. In sta jih sekala, stopinje, kajti »fight is right«. In občudovala gorske vodnike iz zlate dobe alpinizma, ki so na eni sami turi izsekali tudi po več tisoč stopinj!

Čprav je izdelavo nekaterih vozlov po mojem mnenju zelo težko narisati, je Danilu Cedilniku to zelo dobro uspelo. Celo jaz sem se lahko znova naučil že pozabljene variante nekega vozla. Svoj delež k estetski podobi

knjige so prispevale tudi fotografije. Imenitno se mi zdi, da je kazalo vsebine na začetku knjige. Za naslednji ponatis predlagam tudi stvarno kazalo.

Ko knjigo preberemo, se nam porodi vprašanje, komu je namenjena. Hja, odgovor je preprost – vsem, ki hodijo v hribe. Toda! Naj ne misli začetnik, laik ali kdor koli, da je s tem, ko je knjigo prebral, že zrel za podvige. »Ej, sem že na stodvajseti strani, gremo na Glockner!« Noben priročnik ne more nadomestiti praktičnega znanja, ki ga potrebujemo za zahtevnejše ture in ga pod vodstvom inštruktorjev dobimo v tečajih gornjskih večšin, alpinističnih in planinskih šolah. Je pa knjiga dober opomin za tiste, ki so nekatere spretnosti pozabili, da si osvežijo znanje, pogledajo, »kako se že tisto naredi«. In ne pozabimo, kaj poudarja Bele: nekatere večšine je treba osveževati, trenirati, da jih lahko izvedemo podzavestno, če je treba – npr. ustavljanje zdrsra s cepinom (za božjo voljo, pa ne na Grintovčevi strehi).

Priročnik *Proti vrhovom* je prav gotovo nov močan argument za privržence teorije, da smo Slovenci planinski narod. In dokaz, da so tisti, ki uvrščajo alpinizem med adrenalinske športe, navadni ignoranti, da ne rečem česa hujšega. Kajti toliko teoretičnega in praktičnega znanja, kot ga potrebuje človek za kolikor toliko varno gibanje zunaj uhojenih, markiranih poti, ne moreš preprosto omejiti na adrenalin.

Torej, če komu še ni jasno: knjiga *Proti vrhovom* naj postane obvezno branje. Predela naj jo vsak, ki zahaja v gore ali pa se namerava začeti ukvarjati s planinsko turistikom. Prepisovanje ni prepovedano, je pa škodljivo. Bližnjice se ne obnesejo vedno!

P. S.: Bolj vzgojno bi bilo, če bi imel možakar na naslovnici čelado na glavi. Rdečo, zaradi kontrasta.

Mire Steinbuch

Geotrip '02 v Sloveniji

Geotrip '02 v Sloveniji. Avtorji besedila: Uroš Herlec, Branka Hlad in Marko Simič. Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje, Ljubljana, 2005

Agencija Republike Slovenije za okolje in prostor je konec lanskega leta izdala lično knjižico z nekoliko skrivnostnim naslovom Geotrip '02 v Slo-

veniji. Naslovnica s fotografijo vršnega dela Triglava in tremi zanimivimi fosili, najdenimi v njegovih stenah, kaže, za kaj pravzaprav gre: za geologijo, in to geologijo naših gora.

Geotrip je ime mednarodne akcije, ki je potekala v Evropi od leta 1995 na pobudo Evropske zveze za ohranjanje geološke dediščine. Njen poglavitni namen je bil ozaveščati javnost o pomenu geologije kot vede in geološke dediščine za sodobno družbo. Knjižica Geotrip '02 v Sloveniji je sicer dediščina pestre dejavnosti ob mednarodnem letu gora 2002, povezane z geološko dediščino naših gora – toda kar prav je, da smo jo dobili na knjižne police prav zdaj, saj je leto 2006 razglašeno za mednarodno leto Zemlje. Čisto primeren povod torej, da se malo zamislimo; iz česa so pravzaprav naše gore, kako so nastale in kakšne zgodbe se skrivajo v na videz nemem kamenju? »Znanost, ki proučuje Zemljo, je geologija, njen laboratorij pa je ves naš planet!« so zapisali avtorji knjižice.

Avtorji besedila knjižice – Uroš Herlec, Branka Hlad in Marko Simič – niso ustvarili kakšnega suhoparnega geološkega priročnika, ampak razgibano, zanimivo in celo zabavno branje o geološki dediščini naših gora, ki ga bodo zagotovo z veseljem jemali v roke predvsem tisti, ki se ukvarjajo z vzgojo mladih in morajo iskati odgovore na radovedna vprašanja. Koliko je stara Zemlja? Je zares trdna? Kaj požene gore kvišku? Iz česa sploh so? Kako so nastali fosili? Na vse to in še na marsikatero podobno vprašanje boste našli

odgovor. Tako na primer v knjižici izve-
mo, zakaj je za geologe pogosto najzanimivejše tisto, česar ne najdejo, ko preiskujejo kamnine kakšnega pobočja. Pa

tudi to, kako so se ribje kosti znašle visoko v stenah nad Tominškovo potjo na Triglav, kako nastaja premog in zakaj pri nas kar pogosto čutimo potrese; kaj imajo tektonske plošče skupnega z razjarjenimi krokodili in kako nastanejo podzemne jame ... Gore in njihove kamnine nam lahko povedo veliko veliko več, kot si navadno mislimo! Več vemo o geologiji, več zanimivega lahko razberemo ob pazljivem ogledovanju kamnin, skalnih oblik, plasti in skladov. In čim bolj smo radovedni, tem več

skrivnosti se nam razkriva o gorah, ki sploh niso tako negibne in večne, kot se morda zdi na prvi pogled.

Knjižici sta dodana še pregledno poglavje o zgodovini varovanja naravne dediščine v naših gorah in razlaga temeljnih strokovnih izrazov s področja ohranjanja naravne dediščine. Tudi o tem, kaj vse so geološki navdušenci počeli v Sloveniji v mednarodnem letu 2002, najdemo izčrpno poročilo, ki je hkrati svojevrsten napotek, kam se moramo obrniti, če bi se radi ukvarjali z geologijo ali jamarstvom. Čisto na koncu pa tisti, ki so še posebno radovedni in jih geologija gora zanima, lahko najdejo še seznam priporočene literature in naslove spletnih strani, na katerih je mogoče najti podatke in pojasnila o naši geološki dediščini.

Knjižice ni v prosti prodaji, jo pa lahko mentorji planinskih skupin in tudi posamezniki dobijo na Agenciji za okolje Republike Slovenije.

Marjeta Keršič - Svetel

Enciklopedija gora

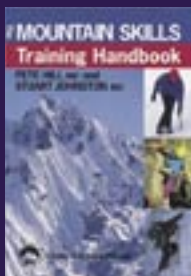
The Mountain Encyclopedia, F. V. Hartemann, R. Hauptman, Taylor Trade Publishing, Lanham, 2005

Težko je skoraj 300 strani zajetno knjigo formata A4 predstaviti na prostorsko omejenem mestu. Avtorja, Američana F. V. Hartemann in R. Hauptman, sta namreč v enciklopediji gora,

Iz Mladinske knjige trgovine,

KNJIGARNE KONZORCIJ,

Slovenska 29, Ljubljana

David McClung & Peter Schaerer

THE AVALANCHE HANDBOOK

The Mountaineers Books, 10. izdaja, 2005

(256 strani, mehka vezava, cena 4.779,00 SIT)

Vsestranski priročnik – učbenik o snežnih plazovih, njihovih formacijah in učinkih.

V pomoč bo tako strokovnjakom kot tudi zimskim rekreativcem.

Peter Hill & Stuart Johnston

THE MOUNTAIN SKILLS TRAINING HANDBOOK

David & Charles, 2004

(160 strani, mehka vezava, cena 5.625,00 SIT)

Priročnik za gibanje v gorah v zimskih in kopnih razmerah.

